

Checklist voor uw regionale werkagenda Jeugd- en Adolescentenstrafrecht

Achtergrond

Jeugdregio's kunnen hulp krijgen van het VNG-programma 'Samenwerking Jeugdbescherming en Jeugdstrafrechtketen' bij het maken van samenwerkingsafspraken met hun justitiële partners. Het doel van het ondersteuningsprogramma is een gezamenlijk regionaal werkproces af te spreken tussen gemeentelijke jeugdregio's en hun lokale justitiepartners. Een handige start is om eerst als regio een informatie college over Jeugd en adolescentenstrafrecht te organiseren. Het ondersteuningsteam heeft daarvoor een draaiboek en een presentatie ontwikkeld, en helpt regio's bij de organisatie. Deze regio's zijn al aan de slag met het programma.

Checklist

De checklist helpt jeugdregio's en justitiepartners concreet bij het opstellen van hun werkagenda Jeugdstrafrecht én een gezamenlijk werkproces op alle deelonderwerpen. Bij de checklist zitten ook nuttige adviezen voor uw onderzoek naar wat al goed loopt in een regio en wat nadere uitwerking behoeft. Gebruik hierbij ook de informatie over de rol van gemeente in de jeugdstrafrechtketen in de VNG-wegwijzer.

Algemene uitgangspunten

Het jeugdstrafrecht heeft een pedagogisch karakter met als uitgangspunt het voorkomen van recidive. Voor jeugdigen geldt een apart sanctiestelsel met zoveel mogelijk interventies, die gericht zijn op een positieve gedragsbeïnvloeding. In internationaal opzicht vloeit de noodzaak tot een apart jeugdstrafrecht voort uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Beslissingen en handelingen rond de jeugdige verdachte (zoals toepassing van sancties en maatregelen) focussen op stimulering van de ontwikkeling van de jongere, heropvoeden, resocialisatie en het weerhouden van een verdere criminele carrière.

Het is de bedoeling in het jeugdstrafrecht om bij zorgen over de opvoeding van de jeugdige ook zorgmaatregelen te overwegen. Hierbij is dus afstemming noodzakelijk tussen zorg en strafpartners bij het zorg- en strafrechtelijke traject.

Jeugdwet en jeugdstrafrecht bieden de kans om gemeentelijke instrumenten in te zetten voor die jeugdigen die onder het jeugdrecht zijn berecht. Het is belangrijk afspraken te maken om deze kansen optimaal te benutten. Nuttig is hierbij ook de [factsheet](#) over de uitvoering van het jeugdstrafrecht.

ADVIEZEN

De diverse partners op het terrein van zorg en van veiligheid in het netwerk rondom een jeugdige hebben binnen de uniforme kaders ieder hun rol en daarmee een andere verhouding tot de jeugdigen en gezinnen waarmee ze werken. Het is belangrijk dat de processen tussen deze verschillende partners in het netwerk duidelijk worden. Overweeg hierbij:

- Spreek met de verschillende partners een gezamenlijk regionaal werkproces bij de verschillende fases in het jeugdstrafrecht af, vanuit een gedeelde visie op pedagogisch (jeugd en straf) beleid en kansen op het terugdringen van criminaliteit.
- Zorg voor continuïteit tussen zorg en ondersteuning voor kinderen en hun ouders, en dat duidelijk is hoe de uitvoering van de strafmaatregelen aansluit bij doelen die al eerder met het gezin zijn opgesteld, en andersom hoe hulpverlening voortborduurde op de uitvoering van strafmaatregelen.
- Zorg dat naast de casusregierol van de Raad voor de Kinderbescherming of de GI, de jeugdige, ouders en/of netwerk zoveel mogelijk regie hebben op het traject. Door bijvoorbeeld een familienetwerkberaad en familiegroepsplan formuleren zij zelf hoe criminaliteit en/of recidive voorkomen kan worden en wat zij daarvoor nodig hebben van de verschillende instanties.
- Feit is dat de verschillende (gemeentelijke en justitie) partners lang niet altijd inhoudelijk op de hoogte zijn van elkaars (veranderende) rol en taken in de jeugdstrafrechtketen. Uitwisseling en onderlinge voorlichting kan soms tot verrassende conclusies leiden, bijvoorbeeld dat (bijna) elke partner opnieuw een gesprek voert met jeugdige en het gezin om een plan op te stellen.

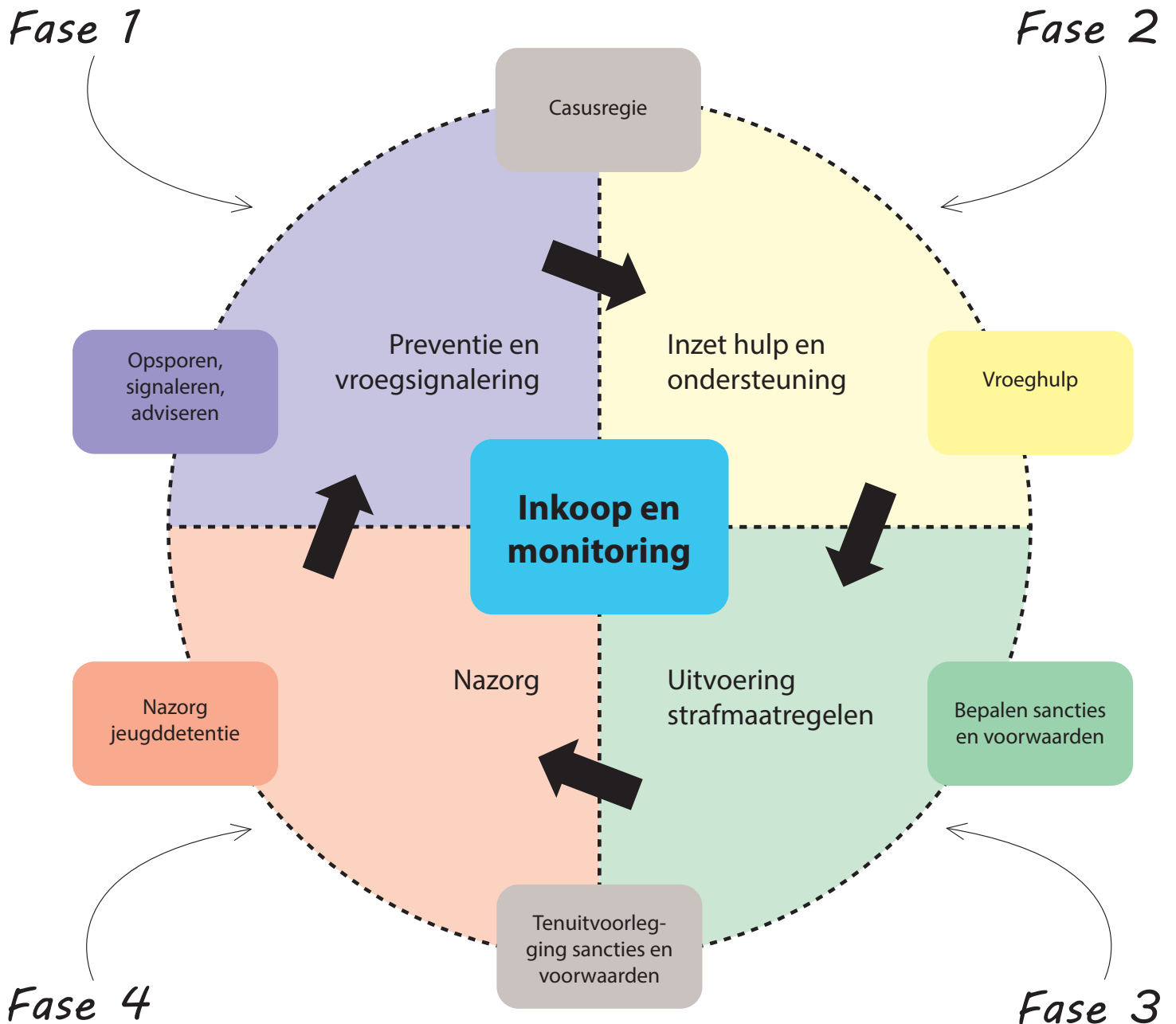
ALS START VAN HET TRAJECT OM TOT SAMENWERKINGSAFSPRAKEN TE KOMEN HEEFT ZO BRABANT MET ALLE PARTNERS EEN GEZAMENLIJKE VISIE OPGESTELD

“Om de doelen uit de werkagenda te bereiken is het belangrijk dat alle neuzen dezelfde kant op staan. Een zelfde visie op jeugd, veiligheid en herstel is daarbij gewenst. Om tot een gezamenlijke visie te komen is bij de Politie, Openbaar Ministerie, bureau Halt en William Schrikker Groep hun visie opgevraagd die uiteindelijk is samengevoegd tot zeven gezamenlijke uitgangspunten. De uitgangspunten zijn als concept voorgelegd aan regionale partners en jongeren en na aanpassing vastgesteld. De zes uitgangspunten zijn:

1. Een optimale samenwerking tussen zorg en strafpartners waarbij gedurende het totale proces sprake is van continuïteit van zorg en ondersteuning.
2. Burgers hebben, zover als mogelijk, de regie over hun eigen leven en over de opvoed- en opgroeisituatie van jeugdigen.
3. De pedagogische kracht van het netwerk en de eigen kracht van jeugdigen wordt versterkt. Hierbij is zichtbaarheid, herkenbaarheid en betrouwbaarheid van hulpverlening van belang.
4. Een preventieve aanpak met aandacht voor vroegsignalering, zodat jeugdigen zich positief kunnen ontwikkelen en veilig kunnen opgroeien.
5. Zorgen voor een passende, zorgvuldige en pedagogisch betekenisvolle reactie op (beginnend) crimineel gedrag waarbij aandacht is voor herstel van het slachtoffer en de maatschappij.
6. Streven naar succesvolle gedragsverandering bij zowel de jeugdige als zijn/haar ouders en het voorkomen van recidive.

Uit: regionale werkagenda Jeugd- en Adolescentenstrafketen, Jeugdregio Zuid Oost Brabant, 22 juni 2017

Schema Inkoop en monitoring

Fase 1: Preventie en Vroegsignalering

- Is er als regio integraal beleid op gebied van preventie en vroegsignalering voor risicojongeren, zowel vanuit jeugdhulp, schoolverzuim als vanuit openbare orde en veiligheid?
- Is er sprake van een goede verbinding van (zorgsignalen vanuit) onderwijs, leerplicht, Halt en wijkagent met het sociale team?
- Kennen jongerenwerk en sociaal team elkaar. En zijn er afspraken hoe en waar er met elkaar wordt afgestemd en wat de rolverdeling is?
- Is het sportclubs en andere verenigingen helder op welke wijze zij kunnen zorgen voor vroegsignalering bij zorgen over een jongere, hoe en met wie ze kunnen afstemmen en wanneer dit nodig is?
- Is er sprake van laagdrempelige opvoedondersteuning voor ouders?
- Is er sprake van vanzelfsprekendheid v.w.b. het gebruik van de Verwijsindex Risicojongeren (VIR)?

ADVIEZEN

Door eerder juiste hulp in te zetten voorkom je zoveel mogelijk dat jeugdigen die voor hun 18^e al in aanraking zijn met jeugdstrafrecht na hun 18^e met een zware justitiële maatregel worden geconfronteerd.

Een aantal adviezen om dit te bereiken:

- Door het organiseren van kennisoverdracht door partners uit de justitiële keten aan professionals in het (preventieve) voorveld, via bijvoorbeeld gezamenlijke casuoverleggen of terugspoelsessies.
- Door het inrichten van een afstemmingstafel op beleids- en bestuurlijk niveau, voor het borgen van oplossingen voor knelpunten die tijdens een casuoverleg of terugspoelsessie worden geconstateerd.
- Door het maken van afspraken met bijvoorbeeld de Gecertificeerde Instelling en de wijkteams ten behoeve van advies en consultatie.
- Overweeg als gemeente om specifieke producten in te kopen ten behoeve van preventie (bijvoorbeeld op het gebied van ernstig schoolverzuim, (mogelijk) radicaliserende jongeren, groepsaanpak).
- Denk aan de mogelijkheden die herstelbemiddeling biedt. De effecten op jeugdigen hiervan is groot. Onderzoek van de Universiteit van Maastricht heeft aangetoond dat recidive vermindert door het met elkaar in contact brengen van dader en slachtoffer.

- Is er sprake van korte lijnen (en warme overdracht van jeugdige en ouders) tussen leerplicht en de sociale teams om hulp in te zetten en een proces-verbaal te voorkomen?
- Zijn er werkafspraken over het vooroverleg Raad voor de Kinderbescherming, OM en Leerplicht voor het opmaken van proces-verbaal?
- Zijn er afspraken over overdracht van zorgsignalen tussen basisonderwijs, voortgezet onderwijs en mbo?
- En is hierbij ten behoeve van 18+ jongeren ook de RMC-functie betrokken?

ADVIEZEN

Maak gebruik van de [Methodische Aanpak Schoolverzuim \(MAS\)](#). Deze aanpak is tot stand gekomen in samenwerking met Halt Nederland, OM, ministerie voor Veiligheid en Justitie, Raad voor de Kinderbescherming en Ingrado.

“Ervaring in Gouda waarbij de Gecertificeerde Instelling samen met de leerplichtambtenaar leerlingen bespreekt waarbij een proces-verbaal dreigt en waarbij gezamenlijk gekeken wordt hoe dit voorkomen kan worden blijkt goed te werken. Daarnaast blijkt het Lean Six Sigma project van Den Haag een goed beeld te geven van wat er in de keten (van opmaak proces-verbaal tot aan strafrechtelijke beslissing) verbeterd kan worden.” (Uit: Regionale werkagenda Jeugdreclassering APJ Den Haag).

Fase 2: Inzet hulp en ondersteuning

- Is helder hoe de belangrijkste netwerken aan elkaar zijn verbonden? Zoals lokale teams, ZSM, zorgteams vanuit onderwijs, Veiligheidshuis, Beschermingstafel en Veilig Thuis? Is al bekende informatie (familiegroepsplan, hulpverleningsplan) ook bekend bij justitiepartners, als die relevant is in het strafproces? Sluiten reclassering of GI in hun plan van aanpak aan bij doelen die al eerder in gesprek met jeugdige/gezin zijn vastgesteld? Denk daarbij ook aan de hele context van het gezin zoals schuldenproblematiek, wonen, werken etc.
- Kennen ketenpartners elkaar regionaal en is er sprake van korte lijnen? Worden er bijvoorbeeld regelmatig uitwisselingsbijeenkomsten georganiseerd?
- Is goed afgestemd hoe casusregie is georganiseerd en wie wanneer verantwoordelijk is?
- Is het duidelijk op welk regionaal niveau en bij welke overleggen gemeenten en justitiepartners elkaar op bestuurlijk en ambtelijk/beleidsniveau treffen om straf en zorg/sociaal domein onderwerpen te bespreken? Denk daarbij ook aan de verbinding binnen de gemeente met beleid rond Veilig Thuis en het Veiligheidshuis.
- Heeft jeugdregio/gemeente gezorgd voor informatievoorziening ten behoeve van justitiepartners over vraag en aanbod? Denk daarbij aan de volgende onderdelen:
  - Regelmatige actualisatie van het ingekochte (jeugd)zorgaanbod.
  - De wijze waarop de financiering van zorg wettelijk geregeld is.
  - De manier waarop gemeenten op lokaal niveau de toegang tot het brede sociaal domein hebben georganiseerd.
  - De wijze waarop gemeenten zicht op kwaliteit hebben georganiseerd.
- Weet u als gemeente (van de regionale justitiepartners) hoe de doelgroep in de regio er uitziet, zodat duidelijk is welk type interventies en hulpaanbod wenselijk is om in te kopen?
- Zijn er afspraken met elkaar ten behoeve van het gemeentelijke escalatiemodel?
- Is het duidelijk hoe gemeente en ZSM-partners ervoor kunnen zorgen dat de lokale contextinformatie die voorhanden is, binnen de kaders van privacywetgeving, wordt meegenomen bij casusoverleg met multidisciplinaire partners zoals bij ZSM-overleg?
- Zijn er afspraken over Intercollegiaal leren en intervisie tussen uitvoerend medewerkers van verschillende organisaties zoals lokale teams, GI, Veilig Thuis? Worden er gezamenlijke themabijeenkomsten met professionals van verschillende organisaties georganiseerd?
- Zijn er afspraken voor het beoordelen en het monitoren van de effectiviteit van de interventies en hulp die wordt ingezet?
- Is het duidelijk hoe bij de uitvoering van afspraken in een casus wordt gemonitord en geëvalueerd, en hoe op resultaten van trajecten van jeugdigen wordt gestuurd?

ADVIEZEN

Belangrijk is dat regionale partners in de justitiële keten zicht hebben op de wijze waarop het zorglandschap in gemeenten is ingericht en hoe de toegang tot zorg en ondersteuning vanuit het sociaal domein is georganiseerd. Hierdoor kunnen justitiepartners, ook in het justitieel kader, gebruikmaken van de zorg en ondersteuning die nodig en beschikbaar is.

Een casusregisseur moet iemand kunnen volgen van bijvoorbeeld 12 tot 90 jaar (levensloop principe). Het zou fijn zijn als een persoon niet in elke levensfase een andere casusregisseur zou krijgen. Dat geeft verwarring en het opbouwen van een persoonlijk band gaat daardoor moeizaam.

Optie: casusregie beleggen binnen het sociaal team/wijkteam. Zij zien een persoon vaak vanaf een vroeg stadium in de aanpak en kunnen dan betrokken blijven.

Zorg óók voor een gemeentelijk escalatiemodel, dat kan worden ingezet als via de bestaande structuren jeugdigen niet (tijdig) juiste zorg en ondersteuning krijgen.

De rechter en het OM (bij schorsing voorlopige hechtenis) kunnen alleen erkende gedragsinterventies opleggen. Deze zijn geaccrediteerd, waarbij een landelijk traject geldt voor evaluatie en kwaliteitsbewaking. De invloed hierop van individuele gemeenten is gering. De gemeente heeft de regie op het aanbod en de inkoop van aanvullend zorgaanbod.

Professionals van de verschillende organisaties werken met elkaar samen in individuele casussen. Zij houden zich aan de eisen die aan hun beroep worden gesteld. Zo nodig werken zij samen aan beschermingstafels, in Veiligheidshuizen of op ZSM. Het is belangrijk dat er zowel een preventieve aanpak als interventie-afspraken zijn voor de momenten dat er naar aanleiding hiervan knelpunten in de regio naar boven komen.

Door samen leren zorg je ervoor dat de interventies van de verschillende partners verbonden worden en de expertise van partners optimaal benut. Zie ter inspiratie het rapport [Leerateliërs Verdiepingsomgeving ZSM Jeugd, Gezin en Zeden, Hogeschool Utrecht](#).

"Het gezamenlijke verdiepen van casuïstiek leidt tot meer inzichten in de mogelijkheden van het eigen handelen en dat van de samenwerkingspartners: het biedt daardoor kansen voor verdere exploratie van de juiste en op maat gemaakte mix tussen straf en zorg en zorg en straf. Dit werkt voor de deelnemers inspirerend en daagt hen uit" (Uit: Leerateliërs Verdiepingsomgeving ZSM Jeugd, Gezin en Zeden, Hogeschool Utrecht).

Fase 3: Uitvoering strafmaatregelen

- Zijn er afspraken bij wie casemanagement belegd is als er meerdere hulpverleners betrokken zijn én er Toezicht en Begeleiding vanuit (Jeugd) Reclassering is, en wat dit inhoudt aan toezicht en afspraken?
- Zijn er afspraken over de rol van het sociale team bij de start van een (jeugd)reclasseringstraject?
- Worden justitiepartners als het OM en de kinderrechter om advies gevraagd tbv het inkoopproces?
- Is er sprake van een goede verbinding tussen het Veiligheidshuis, de sociale teams, het Veiligheidshuis en ZSM?
- Zijn er afspraken over de rol van sociale teams bij PGA (Persoons Gerichte Aanpak) vanuit het Veiligheidshuis?
- Heeft u als jeugdregio afspraken met de jeugdstrafpartners over op welke manier ouders en jeugdigen in regie komen? Onderzoek ter voorbereiding de volgende onderdelen:
  - Welke formele overlegmomenten (inclusief doel van en deelnemers aan het overleg) zijn er in de jeugdstrafrechtketen, waarin kernbeslissingen vallen?
  - Wat is de consequentie van het uitgangspunt 'ouders en jongeren in regie' voor deze overlegmomenten?
  - Wat kan de aanwezigheid van ouders en jeugdigen bij deze overlegmomenten opleveren?

ADVIEZEN

De gemeente is (ook financieel) verantwoordelijk voor de inzet van jeugdhulp en de nazorg die volgt uit een strafrechtelijk vonnis. Dit kan zowel door de gemeente ingekochte als de niet ingekochte jeugdhulp zijn.

De professionals vanuit de gemeente en de justitiepartners komen vanuit verschillende culturen en domeinen en verstaan elkaars taal niet altijd. De onderlinge relaties tussen zowel professionals onderling, als de professionals betrokken bij de jeugdige/ouders/netwerk zijn essentieel voor het slagen van de aanpak van de jeugdige. Het investeren in deze samenwerking levert een betere aanpak voor de jeugdige op.

Een van de uitgangspunten van de Jeugdwet en artikel 12 IVRK is dat ouders en jeugdigen in regie komen. Het is belangrijk dat er afspraken worden gemaakt die zich richten op:

- met de jeugdige en ouders en/of netwerk actief het gesprek aangaan over de (zorgen over de) ontwikkeling van de jeugdige
- ouders en of netwerk te betrekken bij het ingrijpen daarin.

Hiernaast is het wenselijk om afspraken te maken die ervoor zorgen dat ouders ook betrokken zijn bij het opstellen van gemeentelijk en instellingsbeleid.

Ouders moeten al verplicht aanwezig zijn bij politieverhoor en strafzitting

Adolescentenstrafrecht (ASR)

- Zijn er afspraken met de ketenpartners over de financiering van bijvoorbeeld de intakefase, zodat de continuïteit van het traject van de jeugdige wordt gewaarborgd? Voorkom zo dat jongeren rond de 18 tussen wal en schip raken en besluitvorming wordt vertraagd.
- Voert u als gemeente al het gesprek met justitiepartners over innovatie in het forensisch aanbod in de omgeving?
- Heeft u als gemeente afspraken met volwassenreclassering (bijvoorbeeld over casemanagement) en Raad voor de Kinderbescherming in geval van vonnis via jeugdstrafrecht?
- Zijn er afspraken op welke wijze de gemeente zelf deelneemt aan het Trajectberaad of ander overleg waar afgestemd wordt over nazorg? Vraag eventueel als gemeente aan jeugdreclassering of GGD om dit namens de gemeente te doen.
- Heeft u als gemeente de registratie op orde van de jeugdigen die uit een andere gemeente komen en die in het kader van ASR jeugdhulp ontvangen omdat de zorgaanbieder zich in uw gemeente bevindt?
- Is het zorgaanbieder die regulier/normaal gesproken geen jeugdhulpaanbieder zijn helder dat zij zich melden bij het CBS op het moment dat er sprake is van hulp voor de ASR doelgroep.

ADVIEZEN

Voor jeugdige volwassenen (18-23 jaar) die vanwege veroordeling in het jeugdstrafrecht onder de Jeugdwet vallen, heeft de gemeente een financieringsverplichting wanneer jeugdhulp rechtstreeks voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing (in het vonnis, de beschikking of in het Scholing- en Trainingsplan (STP) is opgenomen). Tevens geldt dat wanneer de jeugdreclassering het toezicht uitvoert, de gemeente die jeugdhulp moet inzetten die de GI nodig acht.

Het komt voor dat deze jongvolwassenen in een andere gemeente in een instelling met verblijf geplaatst moeten worden. Omdat er bij deze jongvolwassenen vanwege hun meerderjarigheid geen sprake meer is van een gezaghebbende ouder, is de gemeente waar de zorginstelling staat en deze jongvolwassene zich dus zal inschrijven financieel verantwoordelijk.

Wanneer een jongvolwassene in een Justitiële Jeugdinrichting (JJI) wordt geplaatst in het kader van jeugddetentie, voorlopige hechtenis of een PIJ-maatregel moet in het kader van nazorg tijdig overleg zijn over de in te zetten jeugdhulp in het Trajectberaad. Zo kan tijdig contact worden opgenomen met de aanbieder inzake de financiering.

Compensatie hiervoor kan plaatsvinden door het toepassen van de t-2systematiek. Deze systematiek wordt gebaseerd op de beleidsinformatie die door jeugdhulpaanbieders wordt aangeleverd aan het CBS. Bij jongvolwassenen boven de 18 zijn aanbieders in deze categorie echter "regulier"/"normaal gesproken" vaak geen jeugdhulpaanbieder in het kader van de Jeugdwet. Deze zorgaanbieders moeten dus door de gemeente geattendeerd worden zich te melden bij het CBS, en de gemeente moet zelf een registratie van deze inzet en de hiermee gepaard gaande kosten bijhouden.

Wat betekent het nieuwe woonplaatsbeginsel (waarschijnlijk vanaf 1 januari 2019) voor jeugdigen die uitstromen uit een Justitiële Jeugdinrichting, én voor 18+ met een voorwaardelijke jeugdstraf?

Voor een goede re-integratie in de lokale samenleving is vervolghulp en zorg aan jeugdigen die uitstromen uit een Justitiële Jeugdinrichting noodzakelijk. In principe krijgen alle jongeren die op een strafrechtelijke titel in een JJI zijn geplaatst, verplichte nazorg in aansluiting op hun verblijf in de JJI. De voorbereiding van de nazorg gebeurt al tijdens het verblijf in de inrichting. Wanneer er geen kader meer is voor verplichte nazorg kan dit ook een vrijwillig karakter hebben.

Het nieuwe woonplaatsbeginsel sluit aan bij de uitgangspunten van nazorg bij ex-gedetineerde jongeren. De gemeente waar de jeugdige volgens de wet- en regelgeving van de BRP (Basis Registratie Personen) voorafgaande aan een laatste verhuizing (vanuit een gemeente zonder verblijf) in verband met verblijf ingezetene was, is financieel verantwoordelijk voor de vrijwillige of verplichte nazorg.

Fase 4: Nazorg na detentie

- Zijn er afspraken met onder meer de Raad voor de Kinderbescherming (als voorzitter Trajectberaad) en de GI over de samenwerking voor het opstellen van een integraal Nazorgplan na Jeugddetentie? U kunt hierbij goed gebruikmaken van de 'Handreiking Nazorg' (verschijningsdatum: eind 2017), het privacymodel en implementatietraject voor de nieuwe handreiking dat hiervoor ontwikkeld is door het Ministerie van V&J?
- Zijn er goede afspraken/afstemming tussen reclassering, nazorg en sociaal team om te voorkomen dat een jongeren tussen wal en schip terecht komt?
- Zijn er afspraken of er wordt gezorgd voor persoonlijk contact met gedetineerden. Zo ja, is helder wie dit doet, en met wie er moet worden afgestemd? In diverse gemeenten zijn goede resultaten geboekt door persoonlijk contact (bezoek) met de gedetineerden. Ga na of dit verder uitgebreid moet worden, dan wel dat ook andere regio's hierin gaan investeren.
- Zijn er heldere afspraken wie de regie heeft? In de samenwerking PI, gemeenten (nazorg, sociaal team) en reclassering/RvdK. Hier is nog wel eens onduidelijkheid over.
- Zijn er afspraken mbt huisvesting/instellingen waar deze doelgroep terecht kan? Belangrijk punt als het gaat om het voorkomen van recidive.

ADVIEZEN

Nazorg na detentie is op te delen in een onderdeel dat nog bij het justitietraject behoort en een deel dat zich afspeelt na afloop daarvan. Tijdens het Trajectberaad maakt de jeugdreclassering een plan van aanpak (nazorgplan als onderdeel van justitietraject), waarbij andere partners, onder meer gemeenten hun input leveren. De Raad voor de Kinderbescherming is voorzitter van het Trajectberaad. Dit nazorgplan is mede onderdeel van de verantwoording naar OM en rechtbank. In dit plan kunnen ook doelen staan waar gemeenten geen invloed op hebben, maar een vertaling zijn van de schorsingsvoorwaarde of voorwaardelijke invrijheidsstelling.

Jeugdigen die in detentie zitten en terugkeren naar de maatschappij kampen vaak met een combinatie van problemen op meer leefgebieden. Ondanks het brede aanbod aan voorzieningen voor zorg en ondersteuning lukt het in de praktijk niet altijd om te komen tot een passend aanbod van zorg aan jongeren op het gebied van zorg, wonen, scholing/werk/dagbesteding en inkomen.

Jeugdigen zitten vaak maar kort vast. 95% van de jeugdigen komt al voor de zitting vrij. Er is in deze zaken dus echt snelheid geboden in het maken van plannen voor nazorg.

Tips ten behoeve van de organisatie van integrale nazorg zijn:

- Zorg dat zorg en ondersteuning start zodra de jeugdige terugkeert naar de maatschappij.
- Zet samen met de JJI's, PI's, ROC's en werkgevers in op het ontwikkelen van schakelvoorzieningen voor jongvolwassenen die uit detentie komen.

Laat de zoektermijn voor het toekennen van een uitkering van start gaan tijdens de laatste periode van detentie, zodat de jeugdigen waar nodig direct bij de terugkeer in de maatschappij een uitkering kunnen krijgen maatschappij een uitkering kunnen krijgen.

Bronvermelding

Reacties en opmerkingen over deze checklist graag naar kitty.vanjulsingha@vng.nl

Ten behoeve van deze check- en advieslijst is gebruikgemaakt van een aantal inspiratiebronnen:

- Een werkgroep met deelnemers afkomstig vanuit gemeenten, branches en ketenpartners, hebben, op initiatief van de VNG, de ontwikkelingen in de jeugdbescherming en jeugdreclassering geanalyseerd. In “[De nieuwe Jeugdbescherming en Jeugdreclassering](#)” (april 2016) staan de adviezen vanuit deze werkgroep beschreven. In deze checklist zijn de adviezen van deze werkgroep meegenomen en verder uitgewerkt.
- Een memo voor het APJ Den Haag met adviezen ten behoeve van een regionale werkgenda Jeugdreclassering opgesteld door een kerngroep waarin het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, de gemeenten en twee GI's zitting hadden in opdracht van de jeugdregio's Haaglanden, Midden-Holland en Hollands Rijnland.
- Op de VNG website is een digitale wegwijzer verschenen waarin de jeugdstrafketen beschreven wordt vanuit perspectief van gemeentelijke verantwoordelijkheden.
- Een meedenkgroep van beleidsambtenaren vanuit gemeenten, Nederlands Jeugdinstuut en justitiepartners hebben meegekeken met een conceptversie van deze check- en advieslijst en hebben aanvullingen gedaan.
- Een aantal jeugdregio's zijn aan de slag met het opstellen van een werkgenda zoals jeugdregio ZO Brabant, Utrecht West, Lekstroom, Drenthe, Groningen. Vanuit het ondersteuningsprogramma volgen we de voortgang op de voet!

Publicaties

[Regio's aan de slag met VNG programma samenwerking met justitiële partners](#) (website VNG)

[Wegwijzer gemeenten en jeugdstrafrecht](#) (website VNG)

[Leerateliers Verdiepingsomgeving ZSM Jeugd, Gezin en Zeden](#) (Hogeschool Utrecht)

[Methodische Aanpak Schoolverzuim](#) (website Ingrado)

www.vng.nl/jeugdbeschermingenjeugdreclassering

VNG, september 2017